

Remissvar

Finansdepartementet

Vårt diarienummer:
2026-02353

Ert diarienummer:
Fi2026/01676

Datum:
2026-10-01

Remiss av Europeiska kommissionens förslag till förordning om utveckling av moln och AI KOM (2026)502

Sammanfattning

Vinnova tillstyrker förslagets inriktning att stärka Europas moln- och AI-ekosystem genom investeringar i forskning, innovation, beräkningskapacitet och strategisk digital infrastruktur. Förslaget adresserar viktiga utmaningar kopplade till Europas beroende av externa leverantörer, begränsad datacenterkapacitet och behovet av att omsätta forskning och teknisk excellens till innovation, konkurrenskraft och samhällsnytta. Förordningen har potential att stärka Europas långsiktiga förmåga att utveckla och använda avancerad digital teknik i både offentlig och privat sektor. Förslaget har dock ett snävt perspektiv. Framtidens konkurrenskraft handlar inte om mobilnät, AI eller moln var för sig, utan om samspelet mellan dem.

Vinnova anser att de föreslagna Grand Challenges är en av förordningens mest strategiskt betydelsefulla komponenter. De skapar förutsättningar för långsiktiga, sektorsövergripande satsningar inom områden av avgörande betydelse för Europas och Sveriges framtida konkurrenskraft och teknologiska suveränitet. De åtta Grand Challenges omfattar bland annat hållbara datacenter, europeiska molnteknologier, frontier AI, industriell AI, AI-agenter och AI i offentlig sektor.

Vinnova anser att Sverige bör verka för att genomförandet av förordningen stärker medlemsstaternas möjligheter att utveckla nationella färdplaner för teknikledarskap inom strategiska teknikområden. Sådana färdplaner kan bidra till långsiktig koordinering mellan forskning, innovation, kompetensförsörjning, investeringar, offentlig efterfrågan och internationellt samarbete.

Vinnova bedömer att digital suveränitet bör förstås som förmågan att utveckla, använda, kontrollera och skala kritiska teknologier, data och digital infrastruktur. Åtgärderna bör därför utformas så att de stärker Europas innovationsförmåga, motståndskraft och konkurrenskraft samtidigt som

Vinnova
Sveriges innovationsmyndighet

Besöksadress:
Mäster Samuelstgatan 56,
101 58 Stockholm
Telefon: 08 473 30 00
www.vinnova.se

Fakturaadress:
Vinnova, FE 34, 838 73 Frösön
Levaransadress:
Klara Norra Kyrkogata 14, 101 58 Stockholm
Organisationsnummer: 202100-521

strategiska beroenden minskar. Förordningen syftar uttryckligen till att minska kritiska beroenden och stärka Europas teknologiska suveränitet.

Vinnova välkomnar även förslagets satsningar på öppen källkod, öppna standarder och interoperabilitet. Öppna och interoperabla lösningar stärker konkurrensen, minskar inlåsnings effekter och skapar bättre förutsättningar för innovation, små och medelstora företag samt utvecklingen av europeiska digitala ekosystem. Samtidigt är det viktigt att regelverket fortsatt främjar internationella forsknings- och innovationssamarbeten och utformas på ett proportionerligt och teknikneutralt sätt.

Vinnova lämnar samtidigt synpunkter på hur förslaget bör utformas för att bli proportionerligt, teknikneutralt och praktiskt genomförbart. Särskilt behöver tillitsramverket, riskbedömningarna och upphandlingsreglerna avgränsas mot befintlig EU-rätt och utformas så att de inte skapar nya inlåsnings eller oproportionerliga hinder. Datacenteråtgärder behöver föregås av samlade analyser av energi, nät, miljö och regionala konsekvenser. Uppföljningen bör omfatta innovation, konkurrens, faktisk användning och genomförandekostnader.

Andra aspekter som bör beaktas

Förslagets genomförande behöver samordnas med befintliga europeiska och nationella strukturer. Ny fysisk kapacitet skapar inte i sig innovation eller resiliens. Tillgång till beräkningsresurser behöver kombineras med data, kompetens, test- och demonstrationsmiljöer, interoperabilitet och stöd till nyttiggörande. Krav och stödformer bör utformas så att små och medelstora företag, forskningsaktörer, offentliga organisationer och nya leverantörer kan delta på praktiskt genomförbara villkor.

Cloud-AI-Connectivity bör ses som ett sammanhängande system. Förslaget behöver därmed tydligare erkänna att framtidens AI-ekonomi bygger på samspelet mellan moln, datacenter, edge och avancerad konnektivitet. 6G-utvecklingen gör denna koppling ännu starkare.

Vinnovas ställningstaganden

Grand Challenges

Ställningstagande

Vinnova stödjer förslaget inriktning att etablera Grand Challenges inom moln- och AI-området och anser att dessa bör utvecklas som långsiktiga europeiska innovationsmissioner med tydlig koppling till teknikledarskap, industriell omställning och samhällsutmaningar. Grand Challenges bör utformas så att de mobiliserar forskning, näringsliv, offentlig sektor och investerare kring gemensamma strategiska mål.

Utmaningarna som formulerats i förslaget har dock ett snävt perspektiv. Framtidens konkurrenskraft handlar inte om mobilnät, AI eller moln var för sig, utan om samspelet mellan dem. Ett perspektiv som saknas i utmaningarna är konnektivitet/kommunikation.

Skäl

Kommissionen identifierar flera strategiska områden där Europa behöver stärka sin position, inklusive energieffektiv digital infrastruktur, europeiska molntekniker, frontier AI, fysisk AI, industriell AI, AI-agentplattformar och AI för offentlig sektor. Vinnova bedömer att dessa områden också har stor betydelse för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft.

Vinnova bedömer att Grand Challenges även bör utformas så att de främjar öppna innovationssystem, interoperabilitet och samverkan mellan forskning, näringsliv, offentlig sektor och investerare. För att maximera innovationskraften bör även små och medelstora företag ges goda förutsättningar att delta i de ekosystem och värdekedjor som byggs upp kring satsningarna.

Föreslagna utmaningar bör dock kompletteras med kommunikations/konnektivitets-perspektivet:

1. Cloud-AI-Connectivity måste ses som ett sammanhängande system

Föreslagna utmaningar bör tydligare erkänna att framtidens AI-ekonomi bygger på samspelet mellan moln, datacenter, edge och avancerad konnektivitet. 6G-utvecklingen gör denna koppling ännu starkare.

2. Fysisk AI kräver mer än datacenter

Industriell AI, robotik, autonoma system och samhällstjänster bygger på distribuerade infrastrukturer med realtidskommunikation, edge computing och tillförlitlig mobil uppkoppling.

3. Interoperabilitet och datadelning är strategiska förmågor

Utbyggnad av kapacitet bör kombineras med åtgärder för datadelning, interoperabilitet och öppna standarder, annars riskerar AI-investeringar att inte omsättas i samhällsnytta och innovation.

Strategiska tekniker och färdplaner för teknikledarskap

Ställningstagande

Vinnova anser att medlemsstaterna bör ges goda möjligheter att utveckla nationella färdplaner för teknikledarskap som kompletterar de nationella moln- och AI-strategier som föreslås i förordningen.

Skäl

Förordningen kräver att medlemsstaterna tar fram nationella moln- och AI-strategier. Vinnova ser en möjlighet att använda detta arbete för att utveckla mer långsiktiga prioriteringar inom strategiska teknologier med betydelse för svensk konkurrenskraft och innovationsförmåga. Exempel kan vara AI, avancerad digital infrastruktur, cybersäkerhet, halvledare, kvantteknik, avancerade mjukvarusystem och dataintensiva industriella tillämpningar. Förordningens övergripande mål är att stärka Europas teknologiska ledarskap och innovationskapacitet.

Digital suveränitet

Ställningstagande

Vinnova stödjer målet att stärka Europas digitala suveränitet men anser att digital suveränitet bör främjas genom innovation, teknikutveckling, investeringar, kompetensuppbyggnad och internationellt konkurrenskraftiga ekosystem.

Lagförslaget sätter normen för digital suveränitet och definierar fyra nivåer av försäkrande/garanti (Union Assurance Level – UAL) för tillhandahållande av molntjänster. Ramverket utgör en viktig grund för offentlig sektor när molntjänster upphandlas och Vinnova välkomnar initiativet.

Dessa nivåer är dock problematiska utifrån två aspekter, dels sker ett fokus mot europeisk ägarskaps- och etableringskontroll. Dessutom kan nivåerna ge intrycket att en högre nivå alltid är säkrare än en lägre.

Skäl

Kommissionen beskriver Europas beroende av ett begränsat antal externa molnleverantörer som en strategisk utmaning. Vinnova delar bedömningen att Europas och Sveriges handlingsfrihet stärks genom ökad förmåga att utveckla och tillämpa kritiska digitala tekniker samtidigt som öppenhet, samverkan och internationellt kunskapsutbyte värnas.

Europas digitala suveränitet uttrycks ofta som att icke-europeiskt ursprung skulle likställas med operativ risk. Verksamheter i Europa behöver minska kritiska och koncentrerade beroenden, men fokuset på var leverantören är etablerad och hur ägarstrukturen ser ut riskerar att leda fel. Såväl europeiska som icke-europeiska leverantörer kan vara beroende av samma globala infrastruktur m.

m. Ett fokus på europeiskt ursprung kan också leda till ursprungsbaserade preferenser som endast skapar nya koncentrationer och beroenden.

De olika ingående kriterierna i varje nivå ligger i olika dimensioner som vägs ihop. En leverantör kan vara stark i en dimension och svag i en annan. En sammanvägd nivå riskerar att dölja detta och leda till felaktiga anskaffningsbeslut.

Datacenterutbyggnad

Ställningstagande

Vinnova stödjer ambitionen att öka Europas datacenterkapacitet och att underlätta etablering av hållbar digital infrastruktur. Datacenter bör betraktas som strategisk möjliggörande infrastruktur för forskning, innovation, AI-utveckling och industriell omställning.

Skäl

Kommissionen identifierar bristande datacenterkapacitet som ett centralt hinder för Europas AI-utveckling och digitala konkurrenskraft. Vinnova bedömer att strategiska datacenterprojekt bör värderas utifrån sitt bidrag till innovation, forskningskapacitet, AI-utveckling, regional utveckling, energisystemintegration och utveckling av europeiska värdekedjor.

Offentlig upphandling som innovationsmotor

Ställningstagande

Vinnova välkomnar att offentlig upphandling lyfts fram som ett instrument för att stärka Europas moln- och AI-ekosystem. Offentlig upphandling bör användas strategiskt för att stimulera innovation, skapa referensmarknader för europeiska datacenter och molnleverantörer samt stödja utveckling och införande av nya lösningar.

Skäl

Förordningen innehåller bestämmelser om upphandling av innovativa moln- och AI-lösningar samt kriterier som beaktar bidrag till det europeiska moln- och AI-ekosystemet. Vinnova bedömer att offentlig efterfrågan kan vara en viktig drivkraft för teknikutveckling och marknadsintroduktion av europeiska lösningar. Åtgärderna bör dock utformas teknikneutralt och konkurrensfrämjande samt möjliggöra deltagande från innovativa små och medelstora företag.

Vinnovas ställningstaganden per artikel i förslaget

Artiklarna 1–2. Övergripande mål och proportionalitet

Vinnova stödjer förslagets övergripande mål om stärkt konkurrenskraft, innovationskapacitet och resiliens. Förordningen bör genomföras teknikneutralt och proportionerligt samt avgränsas tydligt mot befintlig unionslagstiftning.

Målen ligger nära Vinnovas uppdrag att främja innovation och konkurrenskraft. Överlappning och otydliga definitioner kan samtidigt öka regelbördan och försämra innovationsvillkoren.

Artiklarna 3–4 och bilaga I. Forskning, innovation och strategiska utmaningar

Vinnova tillstyrker inriktningen på forskning, innovation, testning och uppskalning. Insatserna bör komplettera befintliga program och vara praktiskt tillgängliga för små och medelstora företag och nya aktörer.

Förslaget ligger nära Vinnovas kärnuppdrag och kan ge skala åt strategisk forskning och innovation. Mervärdet i förhållande till befintliga program, marknadsintroduktionen och deltagandet för små och medelstora företag behöver säkerställas.

Artikel 5. AI-center

Vinnova anser att AI-center i första hand bör utvecklas genom befintliga och väl fungerande strukturer. Nya strukturer bör inrättas endast när en dokumenterad behovs- och gapanalys visar att det behövs.

Centren kan stärka införande och uppskalning, men parallella stödstrukturer kan fragmentera ekosystemet och skapa administrativa kostnader.

Artikel 6. Genomförande och finansiering

Vinnova anser att finansiering och styrning bör utformas transparent och med tydligt mervärde i förhållande till Horisont Europa och Programmet för ett digitalt Europa.

Vinnova har uppgifter inom EU:s ramprogram för forskning och innovation. Otydlig finansiering och styrning kan minska möjligheterna att prioritera andra forsknings- och innovationsbehov.

Artikel 7. Nationell moln- och AI-strategi

Vinnova stödjer en sammanhållen nationell moln- och AI-strategi. Strategin bör bygga på befintliga strukturer och innehålla tydliga mål för innovation, nyttiggörande, kompetens och deltagande av små och medelstora företag.

En samlad strategi kan skapa långsiktighet, men ettårsfristen och den breda omfattningen medför risk för parallell styrning och svag förankring.

Artiklarna 8–9. Beräkningsstöd

Vinnova tillstyrker att tillgången till avancerade beräkningsresurser ökar. Resurserna bör fördelas genom transparenta processer som är praktiskt tillgängliga för forskare, små och medelstora företag och nya aktörer.

Tillgång till beräkning är central för forskning, innovation och kommersialisering. Resurserna behöver kombineras med data, kompetens och nyttiggörandestöd.

Artiklarna 10–13. Datacenteraccelerationszoner

Vinnova bedömer att accelerationszoner är ett tveksamt sätt för att öka etablering av datacenter. En region/zon som vid etablering av zonen är lämplig kan relativt kort tid bli direkt olämplig om t.ex. ett nytt större datacenter realiserar eller operatörer av regionalt kraftnät upplåter kapacitet till annan energikrävande verksamhet som till exempel för Grönt Stål. Om accelerationszoner inrättas kan förstås ett proaktivt platsbaserat perspektiv snabba på utbyggnaden. Det bör dock ske i industriell symbios där etableringsaktörer ges incitament att bidra med systemtjänster. Det kan t.ex. handla om energisystemet där optimering av värme-, el- och kyl-flöden sker med hela ekosystemet inom accelerationszonen. Därmed behövs samlade analyser av energi- och nätbehov, klimat- och miljöeffekter, alternativa användningar och regionala konsekvenser.

Snabbare processer kan stärka kapaciteten, men datacenter konkurrerar om kritiska resurser och innovationsnyttan är inte automatisk.

Artikel 14. Strategiska datacenterprojekt

Vinnova anser att strategisk status för datacenterprojekt bör förutsätta verifierbar innovations- och samhällsnytta samt tydliga villkor för tillgänglighet och uppföljning.

Strategisk status bör vara kopplad till verifierbar systemnytta och inte enbart projektstorlek eller lokalisering.

Artikel 15. Uppföljning av kapacitetsgap

Vinnova tillstyrker gemensam uppföljning av beräkningskapacitet och kapacitetsgap. Uppföljningen bör även omfatta faktisk tillgänglighet, användning, kostnad och tillgång för forskare, företag och offentlig sektor.

Tillförlitliga data behövs för behovsdrivna investeringar och effektutvärdering. Mått på fysisk kapacitet räcker inte för innovationspolitiska beslut.

Artiklarna 16–24 och bilagorna II–III. Tillitsramverk

Vinnova stödjer behovet av ett jämförbart tillitsramverk. Ramverket bör skilja mellan olika riskdimensioner och utformas så att krav, revision och övergångsregler är proportionerliga och praktiskt genomförbara.

Transparens kan stärka marknaden, men kumulativa nivåer kan blanda olika riskdimensioner och skapa inträdeshinder, leverantörskoncentration och höga revisionskostnader.

Artiklarna 25–28. Behörig myndighet

Vinnova avstår från att ta ställning till vilken svensk myndighet som bör utses till behörig myndighet (National Competent Authority – NCA). Ett eventuellt uppdrag till Vinnova skulle kräva ett tydligt mandat, finansiering och tillräcklig kompetens.

Myndighetsval kräver en samlad rättslig och organisatorisk analys. Ett eventuellt uppdrag till Vinnova skulle kräva tydligt mandat, finansiering och kompetens.

Artikel 29. Riskbedömningar

Vinnova anser att riskbedömningar bör utgå från verksamhetens kritiska funktioner och omfatta beroenden, alternativa lösningar, interoperabilitet och verifierad återställningsförmåga. Migrationsfrister behöver kunna anpassas till teknisk komplexitet och kontinuitetskrav.

Formell tillitsnivå är inte i sig en garanti för kontinuitet. Tolv månadersfristen kan vara orealistisk för komplexa verksamheter och riskera avbrott eller inlåsning.

Artikel 30. Offentlig upphandling

Vinnova anser att obligatoriska tillitsnivåer bör tillämpas riskbaserat. Undantagen måste kunna användas när utbud, kostnad eller innovationsbehov motiverar det.

Krav kan skapa en marknad för europeiska tjänster men också minska konkurrensen, begränsa tillgången till avancerade verktyg och öka kostnaderna.

Artikel 31. Privata kritiska aktörer

Vinnova anser att eventuella krav för privata aktörer bör avgränsas tydligt, föregås av konsekvensanalys och samordnas med befintlig sektors reglering.

Oklara framtida krav kan hämma investeringar och innovation, särskilt för små och medelstora företag i kritiska leveranskedjor. Befintlig EU-reglering om cybersäkerhet, digital motståndskraft och kritiska entiteters motståndskraft behöver beaktas.

Artikel 32. Europeiskt mervärde

Vinnova stödjer innovationsfrämjande kvalitetskriterier i offentlig upphandling. Kriterierna bör premiera funktion, innovation, interoperabilitet och försörjningstrygghet samt vara objektiva, verifierbara och teknikneutrala.

Efterfrågan kan främja nyttiggörande av FoU-resultat och nya lösningar. Otydliga kriterier kan däremot minska konkurrensen och skapa rättsosäkerhet.

Artikel 33. Innovationsupphandling och små och medelstora företag

Vinnova tillstyrker inriktningen att förbättra innovativa små och medelstora företags tillgång till offentlig upphandling. Målet behöver tydliga definitioner och en uppföljning som fokuserar på faktisk effekt.

Offentlig efterfrågan kan skapa marknader för forskningsbaserade företag och nya lösningar. Ett kvantitativt mål måste dock mäta verkligt deltagande och effekt.

Artiklarna 34–36. EuroCloud Federation

Vinnova stödjer en frivillig federation för delning av offentlig kapacitet, under förutsättning att den byggs för interoperabilitet, redundans och tydlig ansvarsfördelning och inte skapar en ny gemensam felpunkt.

Federationen kan öka nyttjandegraden och tillgången till resurser. En gemensam plattform kan samtidigt bli en koncentrationsrisk eller gemensam felpunkt.

Artiklarna 37–40. Gemensam upphandling

Vinnova stödjer frivillig gemensam upphandling där den skapar skala och kompetens. Mekanismen bör utformas så att den stärker konkurrens och innovation och ger reella möjligheter för små och medelstora företag och specialiserade leverantörer.

Samordnad efterfrågan kan förbättra villkor och minska administration. Stora kontrakt och gemensamma standardkrav kan samtidigt förstärka marknadskoncentrationen.

Artiklarna 41–44. Öppen källkod

Vinnova tillstyrker att öppna standarder och återanvändning främjas. Valet av öppen källkod bör bygga på funktion, säkerhet, kostnad och en hållbar förvaltningsmodell.

Öppna standarder och återanvändning kan minska inlåsning och sprida resultat. Öppen källkod kräver samtidigt finansiering, säkerhetsarbete, licenshantering och ansvarig förvaltning.

Artikel 47. Uppföljning och utvärdering

Vinnova tillstyrker utvärderingskravet. Utvärderingen bör förberedas med baslinjer och indikatorer som fångar innovation, konkurrens, deltagande av små och medelstora företag, regionala effekter och genomförandekostnader.

Förordningen kombinerar industri-, innovations-, säkerhets- och upphandlingspolitik. Utvärderingen behöver därför mäta resultat och effekter, inte endast aktivitet och fysisk kapacitet.

I detta ärende har generaldirektör Darja Isaksson beslutat. Programledarna Frédéric Pillot & Johan Lindberg Franzell har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också stf generaldirektör Göran Marklund deltagit.

Darja Isaksson

Bilaga 1: Rekommendationer inför implementeringen

- **Strategisk teknikkapacitet som en tydligare övergripande utgångspunkt.** Ett möjligt perspektiv är att AI och moln inte främst ses som avgränsade teknikområden, utan som delar av ett bredare system av halvledare, beräkningskapacitet, data, energi, konnektivitet, kompetens, finansiering, standarder och efterfrågan. Förordningens mervärde kan därmed i hög grad ligga i **utvecklingen av systemförmåga** att koppla samman dessa enskilda förmågor, snarare än enbart i ökade investeringar eller utbyggd fysisk kapacitet.
- **Grand Challenges som sammanhängande kapacitetsuppbyggnad snarare än enbart tematiska satsningar.** En relevant fråga är om varje Grand Challenge tillräckligt tydligt anger vilken strategisk position Europa vill uppnå, vilka kompletterande förmågor detta förutsätter och hur forskning och innovation kan kopplas till infrastruktur, testning, användare, finansiering och uppskalning. Utan en sådan **sammanhängande logik** finns en risk att satsningarna utvecklas till parallella program snarare än verkliga europeiska innovationskapacitet och omställningskraft.
- **Nationella strategier och färdplaner som verktyg för genomförande, inte bara prioritering.** En aspekt som kan utvecklas ytterligare är hur strategier och färdplaner identifierar vilka funktioner Sverige och Europa har förutsättningar att leda inom, var skala behöver byggas, var specialiserade/nischade styrkepositioner är tillräckliga och vilka förmågor som behöver säkras genom samarbete. I detta perspektiv blir det också relevant att koppla samman forskning och innovation, infrastruktur, kompetens, finansiering, offentlig efterfrågan och ansvariga aktörer samt att ange konkreta milstolpar som **synliggör vägen från prioritering till genomförande**.
- **Digital suveränitet som strategisk handlingsförmåga snarare än generell självförsörjning.** Ett möjligt inspel är att digital suveränitet kan nyanseras ytterligare med utgångspunkt i vilka kritiska funktioner Europa behöver kunna kontrollera eller påverka, vilka beroenden som behöver diversifieras och inom vilka områden tillförlitlig internationell tillgång kan vara ett bättre alternativ. Ur detta perspektiv kan interoperabilitet, alternativa lösningar och faktisk förmåga att byta leverantör vara minst lika betydelsefulla som leverantörens ursprung.
- **Datacenter och beräkningskapacitet utifrån systemnytta och faktiskt värdeskapande.** Fysisk kapacitet utgör inte ett mål i sig, utan behöver förstås i relation till faktisk tillgänglighet och användning, data, kompetens, energisystem och industriella tillämpningar samt forskares, företags och offentliga aktörers möjligheter att använda kapaciteten. I uppföljningen kan det därför vara relevant att synliggöra om investeringarna stärker europeiskt värdeskapande och strategiska handlingsalternativ eller främst ökar beroendet av externa plattformar och komponenter.
- **Upphandling som en sammanhängande väg från forskning & innovation till marknad.** Ett möjligt inspel är att betrakta upphandling inte enbart som ett enskilt instrument, utan som en del av en sammanhängande kedja där offentlig efterfrågan kopplas till test- och demonstrationsmiljöer, validering, standarder, första kund och stegvis uppskalning. Ett sådant perspektiv kan stärka remissvarets resonemang om upphandling som innovationsmotor och tydligare synliggöra hur forskningsresultat kan omsättas i faktisk användning och bidra till europeiska marknadspositioner.
- **En mer adaptiv logik för genomförandet.** Inom snabbt föränderliga områden som AI och moln kan det vara relevant att uppmärksamma behovet av insatser som kan inledas tidigt men samtidigt omprövas utifrån tydliga milstolpar och återkommande portföljöversyner. Det skapar utrymme för att skala upp, styra om eller avsluta insatser när förutsättningarna förändras. Perspektivet är särskilt relevant för Grand Challenges, AI-center och större infrastrukturinvesteringar, där tekniska och marknadsmässiga villkor snabbt kan förändras.
- **Uppföljning av faktisk systemeffekt, inte enbart aktivitet och fysisk kapacitet.** Möjligheten att bredda uppföljningen så att den, utöver innovation, konkurrens och användning, även fångar europeiskt värdeskapande, uppskalning, marknadspositioner, beroenden, interoperabilitet och förmåga att byta lösning. Det kan också vara betydelsefullt att skilja mellan planerad kapacitet, operativ kapacitet och faktisk användning, så att uttalade **ambitioner inte förväxlas med uppnådda resultat**.